

Construïm el futur!

Eixos d'actuació per al sindicalisme republicà i
per al desplegament de la justícia social

**Empobriment de les pensions.
35 anys de contrareformes**

intersindical-csc.cat

**INTER ///
SINDICAL**
TREBALL | REPÚBLICA | JUSTÍCIA SOCIAL

Construïm el futur!

Eixos d'actuació per al sindicalisme republicà i
per al desplegament de la justícia social

**Empobriment de les pensions.
35 anys de contrareformes**

intersindical-csc.cat

**INTER ///
SINDICAL**
TREBALL | REPÚBLICA | JUSTÍCIA SOCIAL

Aquest document és de caràcter integral. **La Intersindical** es reserva de forma exclusiva el dret a alterar-lo, modificar-lo o fer qualsevol mena de separació dels apartats que el conformen. Per qualsevol reproducció dels continguts, de manera total o parcial, ja sigui per mitjà digital o físic, citeu-ne la font i l'autoria de **La Intersindical**.

Primera edició: novembre de 2021

La Intersindical

Construïm el futur!

Eixos d'actuació per al sindicalisme republicà i
per al desplegament de la justícia social

**Empobriment de les pensions.
35 anys de contrareformes**

Sumari

Introducció	7
Empobriment de les pensions. 35 anys de contrareformes	13

Vine amb nosaltres! Afilia't!
<https://www.intersindical-csc.cat/afiliat>

Introducció

Quaranta anys de neoliberalisme

A partir del 2008, molts dogmes econòmics liberals van començar a trontollar. Van haver de passar quasi 40 anys des que es van imposar gairebé de manera inqüestionable. A finals dels anys setanta i a principis dels vuitanta va irrompre el neoliberalisme financer especulatiu de la mà de Ronald Reagan (EUA) i de Margaret Thatcher (Regne Unit). El president nord-americà i la primera ministra britànica van propagar dues idees força que es van convertir en hegemòniques i van esdevenir quasi dogmes de fe: (1) l'Estat és un nosa i, per tant, s'ha de reduir a la mínima expressió, i (2) la societat no existeix; només l'individu i els interessos privats que el mouen. Sobre aquesta base es va aixecar una arquitectura política i ideològica que ha monopolitzat les polítiques públiques i econòmiques durant 40 anys.

En aquest quasi mig segle, l'aparell ideològic neoliberal ha imposat una política econòmica rigorista (control estricte de la inflació, del dèficit i del deute públic) materialitzada en privatitzacions, retallades del finançament dels serveis públics i precarietat laboral. Un model que ha esqueixat més profundament la cohesió social i ha promogut que una minoria, cada cop menys de caràcter industrial i més de tarannà rendista, fagocités la riquesa produïda col·lectivament, mentre la majoria havia de viure cada vegada amb menys.

El 2008, aquest model, rendista i especulatiu, va patir la primera crisi encara que no la definitiva. La bombolla immobiliària va esclatar i va provocar la fallida de centenars de bancs i fons d'inversió que només s'havien preocupat per embellir el seu compte de resultats. Milions de persones van perdre l'habitatge, la feina i el futur. Però, salvar-los no era la prioritat. Segons les elits polítiques i econòmiques, allò que comptava era rescatar els bancs per evitar que l'anomenat sistema col·lapsés.

La sacsejada del 2008 va evidenciar la inviabilitat del model econòmic neoliberal, però no n'hi va haver prou per provocar un gir de guió. Al contrari, les elits van retorçar la retòrica i van imposar l'explicació que la crisi no l'havia motivada l'economia especulativa de casino, sinó el deute i el dèficit públic. Els culpables eren els estats per no haver sabut administrar correctament les finances públiques. En consonància amb aquesta interpretació, l'anomenada "troika" (la Unió Europea (UE), el Fons Monetari Mundial (FMI) i el Banc Central Europeu (BCEM)) va imposar, sobretot al sud d'Europa, programes d'austeritat severs que van debilitar encara més uns sistemes de benestar de per si molt febles.

Dotze anys més tard ha irromput la crisi derivada de la pandèmia de la Covid. Un cataclisme que no només ha demostrat la inoperància del neoliberalisme i de les polítiques d'austeritat, sinó que ha deixat paleses les conseqüències greus d'haver desmantellat els serveis públics i d'haver deslocalitzat la producció de béns necessaris per afrontar situacions d'emergència.

En aquest context, les elits polítiques i econòmiques occidentals comencen a veure que l'única alternativa per sostenir el seu model capitalista passa per la inversió pública massiva (independentment dels efectes sobre el deute públic) i per enfortir els serveis públics. Han hagut de passar 40 anys per arribar a aquesta conclusió. 40 anys de neoliberalisme devastador. Tocat, però no enfonsat. Per això cal restar amatents per impedir que la sortida de la crisi actual no sigui la mateixa que la del 2008, en què res no va canviar, ans el contrari, l'economia rendista i especulativa es va reforçar. Avui, això és inadmissible, perquè ens hi juguem el futur.

Com a treballadors i treballadores organitzades tenim la responsabilitat de fer propostes valentes i viables per garantir el futur de totes les generacions d'aquest país, les que estan aprenent, les que treballen –o no– i les que poden començar a gaudir de la jubilació.

El marc polític, social, econòmic i cultural de l'Estat espanyol no és l'espai en el qual, com a comunitat nacional, podem endegar propostes orientades al bé de les majories treballadores. Ans al contrari, les propostes –assolibles– que posem sobre la taula tenen un recorregut ben curt dins el marc actual o, fins i tot, són pràcticament impossibles de dur a terme. És per això que fixem els eixos que considerem necessaris per a bastir una societat justa en un país lliure en forma de República Catalana.

Una campanya per protegir les persones i defensar les polítiques públiques vers el mercat. Una campanya per construir el futur.

En aquest context de crisi i d'intervenció expansiva de les administracions públiques, **La Intersindical** enceta una campanya per consolidar un model socioeconòmic en què, primer, les persones siguin l'objecte prioritari d'atenció i, segon, la política supleixi el mercat (hegemònic durant els últims quatre decennis) a l'hora de definir la direcció econòmica del país. Una campanya per no tornar a repetir una sortida de la crisi com la del 2008, que s'articula al voltant de set eixos que persegueixen assentar les bases d'una societat cohesionada, beneficiària d'una vida decent i amb major grau d'autonomia i llibertat.

La Intersindical fem una proposta integral de futur per a les majories socials on el benestar col·lectiu estigui per sobre del lucre individual, amb tres camps cabdals:

- 1.- EL MODEL PRODUCTIU
- 2.- EL TREBALL
- 3.- LA PROTECCIÓ SOCIAL

PRIMER.

UN NOU MODEL PRODUCTIU.

La base de qualsevol construcció és clau per a garantir-ne la viabilitat. Si els fonaments són sòlids i ben assentats és possible encarar el futur amb garanties. En cas contrari, l'edifici té tots els números de desplomar-se. D'ençà del 1995, Catalunya va girar l'esquena a la indústria com a sector productiu prioritari, i va apostar pel turisme i la construcció. En l'àmbit sociolaboral, les conseqüències derivades d'aquestes decisions han estat catastròfiques. Més precarietat, més temporalitat, sous misèrrims, baixa qualificació i índexs d'atur inadmissibles. Un patró socialment insostenible i un model productiu mancat d'autonomia i de futur. Sotmès als vaivens de les conjuntures econòmiques i als pols econòmics dominants, que s'allunya (cada vegada més) de les economies industrials vertebrades al voltant de la innovació i la tecnologia; les que marquen la pauta de futur.

Guanyar sobirania econòmica exigeix capgirar el model productiu. No només implica reindustrialitzar el país, sinó també construir els consensos socials necessaris per garantir unes condicions laborals dignes que permetin als treballadors viure i no només sobreviure.

SEGON.

UN SALARI MINIM DE 1.300€ PER REVERTIR ELS SOUS DE MISÈRIA.

El model productiu vigent a Catalunya s'ha sustentat a base de pagar sous misèrrims als i a les treballadores dels serveis vinculats al turisme i, per extensió, a l'àmbit dels serveis. Durant molt anys, la societat ha subvencionat l'empresariat d'aquest sector, perquè els salaris baixíssims que han pagat no han contribuït, via cotitzacions socials, a sustentar el sistema públic de benestar. Un empresariat que ha maximitzat els beneficis i, a canvi, no ha aportat res a la societat. El salari mínim és la condició imprescindible per tallar de soca-rel aquesta sagnia. S'erigeix com la baula clau per consolidar un nou model productiu assen-tat sobre la base de salaris dignes i llocs de treball decents, però també opera com a mecanisme redistributiu de la riquesa, perquè, com passa amb els con-venis col·lectius, fixa uns mínims per a la retribució de les persones treballadores de manera que limita els ingressos de la propietat de l'empresa.

TERCER.

REDUCCIÓ DE LA JORNADA LABORAL PER GUANYAR AUTONOMIA I LLIBERTAT.

L'automatització de processos industrials que incrementen la productivitat aboca directament a reduir el temps de treball. La dinàmica històrica ha estat rebaixar-lo progressivament, però fa 100 anys que va quedar estancat en 40 hores setmanals. Una jornada laboral que no s'ajusta als sistemes de producció actual. Treballant menys es genera més riquesa que fa cinquanta anys. Per tant, avui el problema no és d'escassetat, sinó de redistribució de la riquesa. La jornada laboral de 32 hores setmanals amb el mateix salari ho garanteix, i és una mesura cabdal per forçar la corresponsabilitat de les tasques de cures i domèstiques que recauen sistèmicament sobre les dones, alhora que posa en valor el lleure i l'autonomia de les persones.

QUART.

UNES PENSIONS SUFICIENTS PER A VIURE L'ENVELLIMENT AMB DRETS I DIGNITAT.

El benestar de les persones s'ha de garantir des del naixement fins a la mort. Ens trobem en un context en què la robotització i la digitalització permeten garantir la productivitat amb menys esforç i temps de treball de les persones, en tots els sectors. I en què cal garantir el repartiment del treball, així com el dret a la vida no supeditada a la lògica laboral. Per això aquesta vida laboral s'ha d'escurçar en benefici del temps lliure.

Aquest canvi mana garantir unes pensions de jubilació dignes i suficients que permetin la ciutadania viure l'envelliment amb seguretat i autonomia. La viabilitat dels sistema de pensions és plenament sostenible amb una fiscalitat justa i un model productiu i laboral digne i sostenible.

CINQUÈ.

UN SISTEMA DE SERVEIS PÚBLICS SÒLID.

La primera condició per assegurar una vida digna a les persones és bastir un sistema de serveis públics sòlid, com a garantia d'equitat i benestar. Una xarxa de protecció primària: un sistema públic de salut robust; un d'ensenyament de qualitat i que no segregui; un sistema de pensions generós; i uns serveis socials amb una àmplia cartera de prestacions. Però fortificar un sistema de benestar públic també implica reconsiderar el paper de l'Estat en l'economia. Passar d'avaluar-lo com una nosa a considerar-lo un actor protagonista a l'hora de determinar i condicionar la política econòmica del país.

SISÈ.

UNA RENDA BÀSICA UNIVERSAL PER ALS NOUS TEMPS.

Els nous sistemes de producció plantegen reptes que hem d'afrontar amb models sostenibles basats en el benestar de la majoria. Uns models focalitzats en el coneixement, els salaris dignes i la reducció de la jornada laboral, acompanyats, alhora, de polítiques públiques estructurals que permetin emancipar-nos dels designis del mercat. Una possibilitat per aconseguir-ho és a través d'una renda bàsica universal que garanteixi uns mínims de dignitat, eradiqui la pobresa i alliberi de l'angoixa d'un futur incert. Una renda que deslliuri moltes dones de subjugacions, pugi el llistó de les condicions laborals, dinamitzi l'economia local i, sobretot, millori la salut de milions de persones.

SETÈ.

UNA LLENGUA DE TOTHOM PER UNA SOCIETAT COHESIONADA.

Una característica intrínseca d'un sindicat de classe és aspirar a influir en totes les dimensions de l'àmbit socioeconòmic i canviar les relacions que hi tenen lloc per a fer-les més justes i equitatives. Les relacions de poder entre grups socials i entre comunitats tenen sempre una dimensió lingüística, que a Catalunya es

manifesta en la progressiva subordinació i residualització del català, també en el món laboral. Revertir les relacions injustes exigeix també fer-ho en l'àmbit lingüístic, que implica reparar el mal que s'hagi produït i establir unes relacions noves, basades en la igualtat i la reciprocitat entre comunitats, perquè no hi ha llengües i comunitats lingüístiques de primera i de segona.

La Intersindical engega aquesta campanya perquè les receptes neoliberals, defensades per les elits polítiques i econòmiques per sortir de la crisi derivada de la pandèmia de la Covid, s'han demostrat fallides i no garanteixen el futur ni el benestar de la majoria de la població dels Països Catalans.

La Intersindical fixa set eixos d'intervenció que han de permetre consolidar una societat cohesionada, que reparteixi equitativament la riquesa col·lectiva, reconegui el valor de les cures i afavoreixi la corresponsabilitat de les mateixes, i permeti el desenvolupament autònom de la persona garantint la reducció del temps de treball i la vida laboral.

Empobriment de les pensions. 35 anys de contrareformes.

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

Model organitzatiu de les pensions

Dos sistemes de pensions.

Bàsicament, existeixen dos models per articular els sistema de pensions. Un anomenat de repartiment i l'altre de capitalització. El primer pivota sobre el conjunt de la societat (solidaritat) i el segon exclusivament sobre l'individu.

SISTEMES PÚBLICS DE REPARTIMENT.

En aquest sistema, els i les treballadores en actiu paguen les cotitzacions que serveixen per finançar les pensions de les persones jubilades actualment. No hi ha acumulació i opera cert grau de solidaritat entre grups i persones. No obstant això, aquesta redistribució és modesta, perquè cadascú cobra la pensió en funció d'allò que ha cotitzat. Un sistema de repartiment requereix que els i les treballadores en actiu cotitzin prou per cobrir els drets que van adquirir en el passat les persones que ara estan jubilades. En conseqüència, com apunten diferents autors, el sistema de pensions és essencialment un mecanisme mitjançant el qual els membres de la classe mitjana (els que tenen alguna cosa) es protegeixen entre ells.

Fins ara, aquest és el sistema vigent a l'Estat espanyol. Per què? Miquel Puig ho justifica així: De fet la raó fonamental per la qual en el seu dia es va optar per un sistema de repartiment és que implantar-lo generava una enorme quantitat de recursos a disposició de l'Estat. La idea era que, si s'invertien sensatament, la productivitat del país es dispararia i les generacions futures se'n beneficiarien. En definitiva, el sistema de repartiment va ser una conseqüència de la decisió de molts estats d'implicar-se en la industrialització. L'Institut Nacional de Indústria i els pantans del franquisme van sortir d'aquí.

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

SISTEMES PRIVATS DE CAPITALITZACIÓ.

Els i les treballadores en actiu o aquell qui vulgui cotitza a les entitats financeres. Els diners es van sumant fins a la jubilació i cadascú rep allò que ha acumulat, que també inclou els beneficis que ha generat el capital. Els estats que han optat per aquest model són una minoria (EUA i Xile, per exemple). La lògica de funcionament no dista molt del sistema públic de repartiment (cadascú cobra segons allò que ha cotitzat), però, amb la diferència que la guardiola de capitalització és individual i no col·lectiva.

Dos tipus de pensions. Alhora, també hi ha dos tipus de pensions: (1) contributives i (2) no contributives. La diferència entre ambdues és que les primeres només es perceben si abans s'ha cotitzat i, en canvi, les segones es poden cobrar sense haver aportat res.

PENSIONS CONTRIBUTIVES.

Són aquelles en què la persona que les rep ha aportat abans per garantir-les. La quantitat de la pensió contributiva queda determinada per les aportacions realitzades pel o per la treballadora (i per l'empresari o empresària, si és un/a treballador/a per compte aliè). En aquest grup de pensions hi trobem: (1) jubilació; (2) incapacitat permanent; (3) viduïtat; (4) orfandat i (5) favor de familiars.

PENSIONS NO CONTRIBUTIVES.

Pensions reconegudes a la ciutadania que no disposa dels recursos necessaris per sobreviure, perquè no tenen ingressos ni tampoc béns.

Dades sobre el nombre de pensionistes, pensió mitjana i despesa mensual

Dades sistema de pensions - juny 2021 - font: Ministerio de Trabajo y Economía Social							% dones vs homes	
	Est Esp	Homes	Dones	Catalunya	Homes	Dones	Esp	Cat
Quantitat de pensionistes	9.854.685	4.714.223	5.140.407	1.743.141	776.380	966.761	9%	25%
Jubilació	6.160.232	3.728.518	2.431.679	1.139.390	620.980	518.410	-35%	-17%
Viduitat	2.357.930	191.888	2.166.027	392.456	36.993	355.463	1029%	861%
Incapacitat permanent	949.983	599.161	350.821	159.488	91.317	68.171	-41%	-25%
Orfandat	342.930	180.494	162.432	50.449	26.691	23.758	-10%	-11%
Favor familiar	43.610	14.162	29.448	1.358	399	959	108%	140%

Pensió mitjana	1.033,00 €	1.253,99 €	830,40 €	2.192,59 €	1.343,11 €	849,48 €	-34%	-37%
Jubilació	1.188,74 €	1.367,86 €	914,10 €	1.210,60 €	1.460,55 €	911,20 €	-33%	-38%
Viduitat	739,66 €	191.888	2.166.027	392.456	36.993	355.463	1029%	861%
Incapacitat permanent	993,88 €	1.047,20 €	902,59 €	1.088,80 €	1.170,65 €	979,16 €	-14%	-16%
Orfandat	416,66 €	417,80 €	415,38 €	413,32 €	414,85 €	411,60 €	-1%	-1%
Favor familiar	602,46 €	576,05 €	615,17 €	659,84 €	657,52 €	660,80 €	7%	0%

	Est Esp	Homes	Dones	Catalunya	Homes	Dones
Despesa mensual €	10.180.190.458	5.911.585.772	4.268.604.686	1.869.177.352	1.044.721.332	824.456.020
Jubilació	7.322.882.300	5.100.091.722	2.222.790.579	1.379.346.543	906.972.333	472.374.210
Viduitat	1.744.060.570	100.481.862	1.643.578.708	294.432.037	19.513.308	274.918.729
Incapacitat permanent	944.092.295	627.443.576	316.648.719	173.651.233	106.900.682	66.750.550
Orfandat	142.881.913	75.410.616	67.471.297	20.851.482	11.072.66	9.778.822
Favor familiar	26.273.380	8.157.997	18.115.383	896.058	262.349	633.708

1. El 20,8% de la població és pensionista.
2. A Catalunya, la pensió mitjana de les dones és un 37% inferior a la dels homes, i la de jubilació un 38%, una conseqüència directa de la bretxa salarial.
3. La pensió de viduitat funciona com a refugi per a moltes dones, que, d'una altra manera, no cobrarien cap pensió.
4. Sobre el total del sistema de pensions, la de jubilació representa el 45,37% i la de viduitat el 28,41%.
5. Un de cada quatre pensionistes cobra una pensió amb complementos de mínims.
6. Una dada clau i definitiva: pel que fa a les dones, de les cinc tipologies de pensions, només en el cas de la incapacitat permanent, la renda mitjana que perceben mensualment supera el salari mínim interprofessional (SMI): 965€.

El desmantellament del sistema de pensions.

A l'Estat espanyol, el dret a la jubilació es va establir el 21 de gener de 1921 a través de l'anomenat *Reglamento general para el régimen obligatorio del retiro obrero (ROO)*. El 1939, el ROO es va transformar en subsidi de vellesa i, vuit anys més tard, es va configurar com a Assegurança Obligatòria de Vellesa i Invalidesa (SOVI). El 1963, en plena dictadura franquista, es va promulgar la Llei de Bases de la Seguretat Social. Posteriorment, el 1977, els pactes de la Moncloa van articular mesures per garantir l'equilibri dels comptes de la seguretat socials i el 1978 l'article 50 de la constitució espanyola va fixar que "*los poderes públicos garantizarán, mediante pensiones adecuadas y periódicamente actualizadas, la suficiencia económica a los ciudadanos durante la tercera edad. Asimismo, y con independencia de las obligaciones familiares, promoverán su bienestar mediante un sistema de servicios sociales que atenderán sus problemas específicos de salud, vivienda, cultura y ocio*".

Aquesta és la música de fons, però la lletra és molt diferent, perquè des que es va aprovar la primera reforma del sistema de pensions, el 1985, tots els governs espanyols han promogut altres reformes que només han perseguit endurir l'accés a la pensió de jubilació i, en el cas dels treballadors que l'aconsegueixen, que cobrin els menys possible. És bo constatar-ho a través d'una mirada retrospectiva de les reformes del sistema de pensions que s'han aprovat des del 1985 per adonar-se que, l'acord a què recentment ha arribat el govern i els agents socials, no desentona gens ni mica amb els dos objectius que acabem d'assenyalar. Dues fites que adoben el terreny per impulsar els plans privats de pensions, entre els quals darrerament s'ha popularitzat els d'empresa. Perquè el veritable objectiu de fons és avançar cap a la privatització del sistema públic de pensions, una font inesgotable de negoci per a la banca privada.

Resum de les reformes de la pensió de jubilació

	Abans del 1985	Reforma 85	Reforma 97	Reforma 11-13
Edat de jubilació	65 anys	65 anys	65 anys	67 anys
Període de còmput	2 anys	8 anys	15 anys	25 anys
Cotització	100%	100%	100%	100%
Període mínim	10 anys	15 anys	35 anys	37 anys
Revalorització IPC	No	Parcial	Sí	No

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

El 1985 s'enceta la reforma de les pensions de jubilació: s'augmenta en 6 anys, de 2 a 8, el període a tenir en compte per a quantificar la pensió i, alhora, s'allarga el període mínim de cotització (de 10 a 15 anys). La reforma de 1997 endureix ambdues variables; per avaluar l'import de la pensió es tindran en compte 15 anys i serà necessari haver-ne cotitzat 35. L'any següent, el 1998, s'aprova la primera llei de pensions privades. Entre el 2011 i el 2013, s'allarga l'edat de jubilació fins els 67 anys; per calcular la pensió es tenen en compte els últims 25 anys treballats i se n'hauran d'haver treballat 37 per a gaudir-ne; i les pensions ja no es revaloritzen en funció de l'augment de la inflació, la qual cosa implica que perdi capacitat de compra.

Mentrestant, el 15 de febrer de 1994, l'antiga CiU va presentar una proposició no de llei al congrés dels diputats per engegar un estudi sobre els problemes estructurals de la seguretat social i les reformes que s'hi haurien d'adoptar. Les conclusions de l'estudi es van aprovar el 6 d'abril de 1995 i es van conèixer com a Pacte de Toledo, que opera com a aval per retallar cada vegada més les pensions. Del pacte se'n van derivar cinc acords.

1.- S'EXIMEIX L'ESTAT DE LA RESPONSABILITAT DE GARANTIR EL FINANÇAMENT DE LES PENSIONS.

Fins el 1995, l'Estat tenia la responsabilitat de finançar les pensions amb independència que les cotitzacions fossin suficients. Això canvia amb el Pacte de Toledo. A partir de llavors la llei estableix que les prestacions contributives es finançaran bàsicament amb les cotitzacions socials i "en su caso con los recursos que se acuerden para atenciones específicas". És a dir, es tancava la possibilitat que el sistema de pensions es financés via impostos i, per tant, s'exonerava l'Estat de garantir el finançament de les pensions. Tècnicament, aquesta aposta es coneix amb el nom de separació de fonts. Els sindicats majoritaris hi van apostar fort, però amb el temps s'ha demostrat que la mesura ha tingut conseqüències gravíssimes, perquè ha suposat el deteriorament absolut de les pensions.

2.-PROPORCIONALITAT.

S'haurà de tendir a una proporcionalitat entre allò que cada treballador i treballadora aporta (cotitzacions) i allò que percep (pensió). Aquesta i la

primera mesura assimilen el sistema públic a un de privat. Les pensions (prestacions) es paguen exclusivament amb les cotitzacions (primes) i allò que es rep és proporcional a allò pagat.

3.- INDEXACIÓ.

Les pensions s'actualitzaran segons el creixement de l'IPC per assegurar-ne la capacitat adquisitiva.

4.- REDUCCIÓ DE LES COTITZACIONS, quan sigui possible, per dinamitzar l'ocupació.

5.- CREACIÓ D'UN FONS DE RESERVA que acumularà els superàvits en les èpoques d'expansió i finançarà els dèficits en les de recessió. Fins el 2011, els ingressos per cotitzacions socials sempre van superar les despeses. L'excedent es destinava a altres prestacions sense ingressos específics o de règims deficitaris. A partir del 2001, l'excedent es va començar a utilitzar, en una petita part, que va augmentar progressivament amb els anys, per finançar l'anomenat "fons de les pensions", mentre la principal s'usava per pagar pensions no contributives, complements mínims i altres prestacions de la seguretat social (sanitat, subsidi d'atur, etc.). El 2011, el citat fons acumulava 66.815 milions d'euros, però Rajoy el va liquidar, no precisament per eixugar el dèficit de la seguretat social.

L'enrunament definitiu del sistema de pensions: les reformes de 2011 i de 2013

2011. Reforma Rodríguez Zapatero.

Malgrat que a finals de 2011, el fons de les pensions acumulava 66.815 milions d'euros –i per tant, no hi havia dèficit–, l Zapatero va congelar-les i va imposar una reforma duríssima. La Llei 27/2011 introdueix les següents reformes:

1.- INCREMENT EDAT DE JUBILACIÓ.

S'incrementa l'edat de jubilació ordinària fins els 66 anys;

**Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes**

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

2.- AUGMENT DELS ANYS PER CALCULAR LA BASE REGULADORA.

Es passa de 15 a 25 anys. Com més llarga sigui, més augmenta la probabilitat que hi hagi períodes sense cotització i, per tant, es cobri menys.

3.- EMPITJORAMENT DEL SISTEMA D'INTEGRACIÓ DE LLACUNES.

Quan hi ha períodes en què no s'ha cotitzat, no s'aplica zero, sinó la base mínima que preveu el sistema. La reforma de Zapatero endureix aquest mecanisme: es fixa el límit de 48 mensualitats sense cotitzar i només el 50% de la base mínima.

4.- ENDURIMENT DE LA JUBILACIÓ ANTICIPADA.

S'endureix i es dificulta l'accés a la jubilació anticipada.

5.- INTRODUCCIÓ DE LA REBAIXA DE LES PENSIONS.

S'introdueix el factor de sostenibilitat, que no vol dir res més que les pensions es revisaran a la baixa per l'augment de l'esperança de vida.

La OCDE va estimar que la reforma del 2011 va reduir la pensió mitjana un 9%.

2013. Reforma Mariano Rajoy.

A través del Reial Decret Llei 5/2013, Rajoy va afinar les retallades encetades per Rodríguez Zapatero. Els elements més significatius de la reforma del PP són:

1.- APROVACIÓ DE L'ANOMENAT FACTOR DE SOSTENIBILITAT, segons el qual les pensions es vinculen a l'esperança de vida i, en conseqüència, suposa reduir-les gradualment.

2.-ÍNDEX DE REVALORITZACIÓ.

S'elimina la revalorització de les pensions segons l'increment de l'IPC i es fixa una revalorització fixa del 0,25%, que suposa, de facto, congelar-les.

En síntesi, **ambdues reformes perseguen tres objectius:**

1.-REDUIR L'IMPORT DE LA PENSÍO, perquè (1) s'augmenta el nombre d'anys que es tenen en compte per comptabilitzar la pensió; (2) perquè augmenta el nombre d'anys cotitzats per cobrar una pensió completa; i (3) perquè s'introdueix el factor de sostenibilitat.

2.- LA PENSIÓ ES COBRA DURANT MENYS TEMPS, perquè es retarda l'edat de jubilació.

3.- CAU EL VALOR REAL DE LES PENSIONS després de la jubilació, perquè ja no s'indexen amb l'IPC.

Aquest context d'empobriment de les pensions, derivat de les reformes del 2011 i del 2013, s'agreuja perquè ni Zapatero ni tampoc Rajoy van dotar de major recursos el sistema de la seguretat social. Ans el contrari, els i les pensionistes en suporten tot el cost.

2021. Acord entre el govern del PSOE-PODEMOS amb UGT, CCOO i CYPIME i la CEOE
I després de les reformes del 2011 i del 2013 arriba l'acord de l'1 de juliol de 2021 entre el govern espanyol i els agents socials per reformar el sistema de pensions. Els objectius que el justifiquen no difereixen de la lògica que ha guiat les diverses contrareformes de les pensions des del 1985: retardar el màxim l'edat de jubilació i reduir-ne l'import. D'aquesta manera, l'acord contempla:

1.-DESINCENTIVAR LA JUBILACIÓ ANTICIPADA.

Els coeficients reductors que s'apliquen a l'hora de calcular la pensió dels i les treballadores que es retiren abans de l'edat ordinària deixen de ser trimestrals i passen a ser mensuals. Com a màxim és possible avançar la jubilació dos anys i és aquí on es concentra la penalització més gran respecte a l'actual sistema. Depenent dels anys de cotització, la forquilla de la reducció de la pensió inicial oscil·larà entre el 21% per 24 mesos d'avançament i el 3,26% per un mes (menys de 38,5 anys cotitzats) o entre el 13% i 2,81% (més de 44,5 anys cotitzats).

2.- INCENTIVAR EL RETARD DE L'EDAT DE JUBILACIÓ.

Per cada any de demora en l'edat ordinària de retir, es podrà escollir entre un 4% d'increment en la pensió, un pagament únic (entre 4.700 euros i 12.000, segons els anys cotitzats), o una combinació de les dues fórmules.

3.-REVALORITZACIÓ DE LES PENSIONS SEGONS L'INCREMENT DE L'IPC.

Fins ara operava una congelació de facto de les pensions perquè només s'incrementaven un 0,25% anual. La nova proposta suposa augmentar-les

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

automàticament segons la inflació mitjana fins a novembre de cada any. En el cas que l'IPC fos negatiu, no actuaria per reduir les pensions. Abans de la reforma del govern Rajoy, les pensions ja s'actualitzaven segons l'IPC, però el Decret Llei 28/2012, avalat pel Tribunal Constitucional, les va congelar. Per tant, que es digui que les pensions s'augmentaran segons l'increment de l'IPC no suposa, de cap manera, un blindatge, perquè un simple decret llei ho pot tombar.

4.-SEPARACIÓ DE FONTS.

Separació de les despeses pròpies i impròpies (no destinades a finançar el sistema públic de pensions) que actualment assumeix la seguretat social. L'Estat injectarà entre 22.000 i 23.000 milions d'euros per eixugar el dèficit de la seguretat social, perquè assumirà despeses que no es financen via cotitzacions.

5.- S'ELIMINA EL FACTOR DE SOSTENIBILITAT INTRODUÏT EL 2013 PER RAJOY.

S'elimina formalment, perquè se substitueix per un "mecanisme d'equitat intergeneracional" que operarà a partir del 2027. Això no significa res més que una retallada de les pensions.

L'única solució és reduir les pensions i allargar l'edat de jubilació?

Insisteixen i repeteixen fins a la sacietat que els sistema de pensions és insostenible a conseqüència de l'envelliment progressiu de la població. Més persones jubilades (més despesa en pensions) i menys persones treballant (menys cotitzacions socials), per tant, menys diners per sufragar les pensions. Aquesta és la inferència que l'ortodòxia econòmica coreja per justificar la retallada progressiva de les pensions.

Tanmateix, el suposat problema de la sostenibilitat de les pensions no és una qüestió de demografia, sinó de model econòmic i productiu. El creixement econòmic d'Espanya (i de Catalunya en part també) ha pivotat en incentivar els llocs de treball precaris i de baixa qualificació, sobretot concentrats en les feines derivades del turisme. Un model d'ocupació parasitària per a les arquitectures públiques, per les irrisòries taxes de cotització social que aporta, extremadament

beneficïos per als empresaris i una ruïna pel nivell de vida col·lectiu (ja que debilita indubtablement l'estat de benestar).

L'aposta guanyadora per a garantir el futur de les pensions passa per invertir en activitats de major valor afegit, millorar els perfils ocupacionals i evolucionar cap a un aparell productiu que incorpori millores tecnològiques o organitzatives. Millors llocs de treball, millors salaris i major productivitat suposa augmentar exponencialment l'índex de cotitzacions socials i, per tant, també de les aportacions per sufragar les pensions. Si som un país molt desigual és fonamentalment perquè els que hi treballen són massa pocs i perquè massa dels que ho fan estan poc formats i mal remunerats. Per tant, a banda de dignificar el llocs de treball, és urgent posar fi a les taxes d'atur superiors als dos dígits. És intolerable que de manera persistent a Catalunya hi hagi més de 400.000 persones aturades. No només això: segons les dades d'Eurostat de 2017 (últimes vigents), la taxa d'ocupació a Espanya per a les persones d'entre 20 i 64 anys era del 65,5%. A anys llum del líders europeus: Suècia (81,8%), Alemanya (79,2%) i els Països Baixos (78%).

A Catalunya ha passat el que Ramon Aymerich explica al llibre "La fàbrica de turistes": *L'historiador francès Fernand Braudel va escriure "Le Modèle Italien" el 1989, un llibre en el qual descriu el lideratge que la cultura, l'arquitectura, el comerç i la banca italiana van tenir a Europa entre els anys 1450 i 1650. Braudel es preguntava com podia ser que una societat que havia assolit l'èxit econòmic i era culturalment hegemònica entrés en decadència la segona meitat del segle XVII. [...] La clau de la decadència italiana residia en el fet que holandesos i britànics els havien arrabassat el monopoli del comerç perquè eren pobres, famolencs i treballadors. Per a l'historiador, Itàlia va viure una llarga crisi comercial primer i una catastròfica crisi industrial després. Van deixar de fer els millors vaixells i van perdre el domini de la tecnologia. Mentrestant, la rica burgesia italiana es va fer encara més rica. Dedicaven els diners a concedir préstecs a països i companyies estrangeres, a comprar grans finques agrícoles al voltant de les seves ciutats. Es van fer rendistes, mentre la flota, que havia estat la font original de la seva riquesa, s'empetitia. Els burgesos italians van fer el que era millor per al seu patrimoni: van invertir en coses més rendibles que els vaixells i el comerç, però van condemnar el país a la insignificança.*

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

Seguir l'aposta suïcida del turisme, el comerç, l'entreteniment i activitats immobiliàries ens aboca a un futur magre. No només pel que fa a les pensions. L'alternativa passa per bastir una model productiu que recuperi la manufactura i també per: (1) prestigiar i invertir més en educació professional, abans i durant la vida laboral; (2) prestar millor formació ocupacional per al personal poc qualificat; (3) aplicar polítiques ben dissenyades d'impostos i redistribució de la renda; i (4) crear més i millors llocs de treball.

Les pensions es calculen com un percentatge de la "base de regulació", o sigui del salari, de qui va cotitzar. Si els salaris pugen, pugen les contribucions d'avui i les pensions de demà, però no les pensions d'avui. Per tant, si la productivitat augmenta generació rere generació, i ho fan també els salaris, cada generació està en millors condicions per fer front a les pensions.

Sobre la futura reforma de les pensions, La Intersindical sosté que:

Aquesta és la primera part d'un acord sobre les pensions que ha exigint la Unió Europea a canvi dels anomenats fons de reconstrucció Next Generation.

L'anunci de l'eliminació de l'anomenat factor de sostenibilitat no és la bona notícia que alguns volen fer creure, ja que ja s'ha anunciat que abans d'acabar l'any hi haurà una nova fórmula (anomenada factor d'equitat intergeneracional) que busca els mateixos efectes, conduint a la generació del 'baby boom' a una reducció de les seves pensions.

Aquesta reforma anuncia diverses retallades per a les noves pensions: l'augment a 35 anys del període de cotització que serveix per calcular les pensions i l'aprovació d'un nou factor de sostenibilitat.

LA INTERSINDICAL considerem especialment greu que les pensions mínimes continuïn sense equiparar-se a l'SMI català de referència. D'acord amb la proposta llançada el 2020, creiem que l'SMI a Catalunya hauria de ser de com a mínim de 1.300€ bruts al mes i que aquesta també hauria de ser la pensió mínima al nostre país.

Alhora denunciem els mecanismes polítics i econòmics que afavoreixen l'economia submergida perquè perpetuen formes de treball de caràcter esclavista, pobresa i exclusió present i futura entre les capes més desfavorides de la societat, especialment entre les dones i les persones migrades, i contribueixen a engrairar les arques privades d'uns pocs enfront de l'erari públic.

En el mateix sentit, reclamem la remuneració de les tasques de cures i sostenibilitat de la vida amb el doble objectiu de reconèixer i equiparar el valor del treball que es fa en l'esfera de la llar al que es realitza en l'esfera laboral, i reportar a les arques col·lectives la cotització d'aquest treball.

Per tots aquests motius, **La Intersindical** rebutgem tant les formes com el contingut de l'acord, perquè entenem que (1) no reforça el sistema públic; (2) no respon a les necessitats vitals d'un gruix de la població, majoritàriament dones; (3) allarga l'edat de jubilació i el període de càlcul i a la pràctica suposa l'abolició de la jubilació anticipada. Pel Secretari General de **La Intersindical**, Sergi Perelló, "la millor manera de garantir el futur de les pensions és creant llocs de feina estables, amb bones condicions i salaris justos."

Empobriment de
les pensions.
35 anys de
contrareformes

Construïm el futur!

Eixos d'actuació per al sindicalisme republicà i
per al desplegament de la justícia social

intersindical-csc.cat

INTER
SINDICAL
TREBALL | REPÚBLICA | JUSTÍCIA SOCIAL